

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงเปรียบเทียบ (comparative descriptive research) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ และเปรียบเทียบปัจจัยอันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยและการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วยกับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้ตรวจการพยาบาลหรือพยาบาลนิเทศ และพยาบาลประจำการ ที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ จำนวน 4 แห่ง ตามจำนวนและรายชื่อที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัย (มกราคม, 2542) จำนวน 308 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วยและการให้คุณค่าต่อการรับรองสิทธิผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดจากสาระสำคัญของคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยของสภาการพยาบาล ที่ได้ร่วมประกาศกับแพทยสภา สภาก่อตั้งกรรม ทันตแพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2541 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 60 ข้อ ประกอบด้วยสิทธิผู้ป่วย 10 ประการ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพตามมาตรฐาน 8 ข้อ
2. สิทธิที่จะได้รับบริการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ 8 ข้อ
3. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล 11 ข้อ
4. สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี 3 ข้อ
5. สิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ให้บริการ 4 ข้อ
6. สิทธิที่จะขอความเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นที่มีได้เป็นผู้ให้บริการ

แถม 7 ข้อ

7. สิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูล 6 ข้อ
8. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัย 6 ข้อ
9. สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะคนที่ปรากฏใน

เวชระเบียน 3 ข้อ

10. สิทธิที่จะให้บิดา มารดา หรือผู้แทนโดยชอบธรรม ใช้สิทธิแทนผู้ป่วยที่ไม่สามารถใช้สิทธิด้วยตนเอง 4 ข้อ

ข้อคำถามแต่ละข้อจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้งหรือไม่เคยเลย	1	4
ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว	2	3
ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง	3	2
ปฏิบัติตามข้อความนั้นทุกครั้ง	4	1

สำหรับเกณฑ์การวัดระดับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำ และระดับสูง โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติ

การพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับการปฏิบัติการพยาบาล จากการวิเคราะห์ค่าคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยดังกล่าว ในการศึกษารั้งนี้ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 185.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 27.65 ดังนั้นจึงจัดระดับการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยได้ดังนี้

การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่ำ หมายถึง ค่าคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยมีค่าน้อยกว่า 185.24

การปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูง หมายถึง ค่าคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 185.24 ขึ้นไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและจริยธรรม จำนวน 4 ท่าน และอาจารย์พยาบาลทางคลินิก 1 ท่าน ทำการตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะและนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) ได้เท่ากับ 0.89 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแก้ไข ปรับปรุง ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน จำนวน 20 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ยูวดี ภาษา และคณะ, 2537) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตภาคเหนือ 4 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลทั้ง 4 แห่งแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลแมคคอร์มิคด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ไปให้หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค โรงพยาบาลแพร์คริสเตียน และโรงพยาบาลแวนแซนฮู๊ด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาขอรับแบบสอบถามคืนภายหลังแจกแบบสอบถามแล้ว 2 สัปดาห์ และโทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามที่ค้างอีกครึ่ง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 299 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมด 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.08
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ ได้แบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.10
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical package for the Social Science for Windows) (ธงชัย งามสันติวงษ์, 2540) ดังนี้

1. นำข้อมูลส่วนบุคคลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจัดกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่มีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยสูง คือได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยขึ้นไป และกลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่มีการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยต่ำ คือได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
3. นำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ป่วยมาเปรียบเทียบกับแต่ละปัจจัยอันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ลักษณะของผู้ป่วยที่ให้การดูแล การได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองสิทธิผู้ป่วย และการให้คุณค่าของการรับรองสิทธิผู้ป่วย